

Szakmai tájékoztató felkészítő könyvtárostanároknak

Bod Péter Könyvtárhasználati Verseny 2014 – 2015.

Hock Zsuzsanna anyaga alapján szerkesztette: Tolnai József

1. A verseny célja

Elsődleges cél, hogy a közoktatás kimeneti szakaszában legyen olyan elméleti és gyakorlati tudást igénylő feladatsor, versenygyakorlat, amely alkalmas *Országos Tanulmányi Versenyek* keretében a könyvtárhasználati tudást számon kérni. A hazai gyakorlatban –a közoktatás befogadó tárgyainak megfelelően – elmondhatjuk, hogy a könyvtárhasználati ismeretek ilyenfajta kimeneti mérése leginkább a magyar nyelv és irodalom OKTV típusfeladatait tudja alapul venni: tesztkérdések, kifejtő feladatok formájában.

A nemzetközi gyakorlatból a hazai könyvtáros képző intézmények leginkább a francia modellt, a francia könyvtáros képzés alapját jelentő *CAPES*¹ tartalmát és formai követelményrendszerét veszik alapul. Az amerikai *Trails*² hasonló gondolat és tartalom mentén szintén a képzés bemeneti normáit határozza meg.

A könyvtárhasználati verseny során alkalmazott mérőeszközök (megyei/fővárosi forduló, döntő) és gyakorlati feladatok (döntő) a **már elsajátított könyvtárhasználati ismereteket** kéri számon.

Az **interdiszciplinaritást** jelzi, hogy ebben az esztendőben is megőriztük a Bod Péter Országos Könyvtárhasználati Verseny azon hagyományát, miszerint a könyvtárhasználati tudást egy-egy tudományterülethez, kiemelkedő személyiséghez, vagy/és korhoz (idén a *200 évvel ezelőtt született Rómer Flóris*hoz) kapcsolva kéri számon.

E témán keresztül is az alább **könyvtárhasználati ismeretek tudást és képességeket, készségeket vizsgáljuk**; célunk, hogy a bevezető időszak után, a hazai és nemzetközi **kimeneti méréseknek, versenyeknek, felvételi eljárásoknak** megfeleljen a könyvtár–informatikát választó diák is.

Legyen ismét könyvtár–informatika mint OKTV tárgy!

A versenyzőknek legyen módjuk ezt a hivatást választani a felsőoktatási kínálatból!

Ezzel szolgáljuk a hazai könyvtáros képzés révén a magyar könyvtáros utánpótlást is.

2. A verseny tartalma

Az írásbeli mérések során a 8., illetve 10. évfolyam kimeneti követelményeit tekintjük kiindulópontnak. Ez tartalmazza a könyvtárhasználati ismeretek alapelemeit: könyvtárismeret, dokumentumismeret, tájékozódás a könyvtárban (tájékoztató eszközök) és a döntőben a szellemi munka folyamata, vagyis a verseny egésze lefedi az információs műveltség valamennyi részképességét.

¹ Hock Zsuzsanna: Az Országos Bod Péter Könyvtárhasználati verseny (2012-2013) tapasztalatai. In: Könyv és Nevelés, XV. évf. 3. sz.

http://olvasas.opkm.hu/portal/felso_menusor/konyv_es_neveles/az_orzagos_bod_peter_konyvtarhasznalati_verseny_20122013_tapasztalatai (Utolsó letöltés: 2015. február 10.); A gyakorlati megvalósításról pl.: Tolnai József: Sikerral zárult a Bod Péter Országos Könyvtárhasználati Verseny. In: Könyv és Nevelés, XVI. évf. 2. sz.

http://olvasas.opkm.hu/portal/felso_menusor/konyv_es_neveles/sikerrel_zarult_a_bod_peter_orzagos_konyvtarhasznalati_verseny (Utolsó letöltés: 2015. február 10.)

² Csík Tibor: Az iskolai könyvtárak szolgáltatásainak, a könyvtárak oktatási tevékenységének minősége. Nemzetközi szemle. TÁMOP 3.2.4. záró kiadvány. Oktatókutató és Fejlesztő Intézet Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum. Budapest, 2012.

http://olvasas.opkm.hu/portal/menu/tanulmanyok_szakmai_anyagok/az_iskolai_konyvtarak_szolgaltatasainak_a_konyvtarak_oktatasi_tevékenységeinek_minosege (Utolsó letöltés: 2015. február 10.)

3. A versenyzőktől elvárt kompetenciák

3.1 A versenyzőtől elvárt ismeretek, képességek az írásbeli (megyei/fővárosi) fordulóban:

- a könyvtárhasználati ismeretek (könyvtárismeret, dokumentumismeret, tájékozódás a könyvtárban) elemeinek alkalmazási képessége,
- az információforrások különböző típusainak és formátumainak ismerete,
- az információs műveltség képességének elemei,
- szövegértési képesség,
- a hivatkozás könyvtári szabályainak ismerete, eltérő dokumentumtípusok esetén.

Csak 9-10 évfolyamon (az ún. esszé feladatnál):

- a tanultakból elvonatkoztatás, összegzés képessége,
- önálló véleményalkotás képessége könyvtári témában,
- a tanult könyvtári és informatikai fogalmak, szakkifejezések helyes használatának képessége,
- szövegalkotás képessége,
- a komplex gondolkodás képessége, a könyvtárak, az írásbeliség és az elektronikus fejlődés vonatkozásában,
- helyesírási, mondat szerkesztési, nyelvhelyességi képesség.

3.2 A versenyzőtől elvárt ismeretek, képességek a döntőben (könyvtárismeret, dokumentumismeret, tájékozódás a könyvtárban, mindezek alkalmazása; a szellemi munka technikájának lépései):

- a versenyző képes információs szükségletének definiálására, és annak pontos meghatározását jól artikulálja,
- használja az információforrások különböző típusait és formátumait. Képes újraértékelni a megszerzett információt,
- képes hatékony keresési stratégiákat alkalmazni, tud a munkájához folyamatábrát készíteni,
- képes az információ megszerzésére a könyvtár tereiben, tájékoztató apparátusának használatával, illetve on-line módszerekkel,
- képes mérlegelni a kapott információ mennyiség és a kutatási cél kapcsolatát, összefüggéseit a további kutatási módszerek kiválasztása érdekében,
- képes a kutatási célnak megfelelően értékelni az összegyűjtött információkat, s ha kell, új keresési stratégiát fölállítani,
- képes az információs források közül a relevánsak kiválasztására, a források komparatív vizsgálatára,
- képes az összegyűjtött információk rendszerezésére,
- lényegkiemelő képességgel bír,
- felismeri a források és fogalmak közötti összefüggéseket,
- képes az összegyűjtött információt a formátumnak megfelelően rendszerezni,
- alkalmazza a hivatkozás könyvtári szabályait a források típusainak megfelelően. Ismeri a szövegek, adatok, kép-és hanganyagok legális tárolási, beszerzési és alkalmazási módjait. (ismeri pl. a *plágium* fogalmát)
- ki tudja választani a szövegből a hivatkozott, idézett szövegeket,
- képes a világos kommunikációra a téma bemutatása során.

Jó felkészülést kívánunk a versenyhez!